

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-02-21
Besvaras senast
2025-03-14

Till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:441 Resurser och kompetens för att stötta elever med NPF

Skolan ska enligt skollagen ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. De elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de bedömnings- eller betygskriterier som gäller ska också ges stöd för att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Nyligen publicerades en rapport som är en del av Skolverkets uppföljning av funktionshinderspolitiken, med fokus på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Studien fokuserar på fyra av de vanligast förekommande neuropsykiatriska funktionsnedsättningarna: adhd, autism, Tourettes syndrom och språkstörning. Elever med NPF är en heterogen grupp med olika förutsättningar och olika behov av stöd. För en del kan det till exempel innebära utmaningar med att planera skolarbetet och att behålla uppmärksamheten eller utmaningar i samspelet med andra människor. Det kan därför finnas behov av både generella anpassningar av skolans lärmiljö och individuella stödinsatser i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Det är viktigt att poängtera att det alltid är elevens individuella förutsättningar och behov – inte eventuella diagnoser – som ska ligga till grund för skolans stödinsatser.

Rapporten visar att två av tre rektorer upplever att de saknar pengar för att ge det stöd som krävs för NPF-elever. Samtidigt anser man att lärarna behöver lära sig mer om NPF. Rektorerna anser sig inte ha råd med bland annat anpassade lokaler, kompetensutveckling för lärare eller att kunna anställa ny personal. Mer än hälften av huvudmän och rektorer bedömer att den undervisande personalen har ett ganska eller mycket stort behov av kompetensutveckling inom NPF. Det handlar bland annat om att bemöta elever och ge stöd i undervisningen, något som infördes i lärarutbildningen 2021.

Många huvudmän uppger att de erbjudit kompetensutveckling, men de pekar på ett kontinuerligt behov på grund av personalomställning och att det kommer nya rön. Andra uppger att lärarna har god teoretisk kunskap men att det kan vara svårare att omsätta den i praktiken.

Det är allvarligt att så många rektorer inte anser sig ha tillräckliga resurser för

att ge det stöd som de bedömer att eleverna behöver, trots att de har rätt till det. Brist på resurser får inte vara en anledning till att elever inte får det stöd de behöver. Lärarna har inte heller tid och verktyg att lägga upp och planera undervisningen utifrån vad som behövs. Under hösten 2024 rapporterade Sveriges Lärare att lärare står inför nedskärningar på samma nivå som under 1990-talets finanskris, alltså att nedskärningarna är de värsta på 30 år. När det gäller för- och grundskola sker nedskärningar i minst två av tre kommuner. Fyra av tio lokalföreningar uppger att flera lärare har sagts upp. Nio av tio varnar för att de inte längre kan ge eleverna den undervisning de har rätt till.

Färre barn och elever får alltså det stöd de har rätt till, och utslagningen riskerar att öka. Detta är konsekvensen när lärartätheten minskar och viktiga kringresurser försvinner. Bilden är på många sätt liknande för skolan och förskolan: I skolan försämras studieron, och det blir fler konflikter i barngruppen. Det är också vanligare med upprepad eller längre frånvaro bland elever med NPF-diagnoser eller liknande utmaningar än bland andra elever på skolorna.

Med anledning av det som anförts ovan vill jag fråga statsrådet Lotta Edholm:

1. Avser statsrådet och regeringen att vidta några åtgärder för att säkerställa att skolorna får de resurser de behöver för att elever med NPF ska kunna få det stöd de har rätt till?
2. Avser statsrådet och regeringen att vidta några åtgärder för att säkerställa att kommunerna får de resurser de behöver för att skolorna ska kunna ge elever med NPF det stöd de har rätt till?
3. Vilka andra åtgärder avser statsrådet att vidta för att säkerställa att elever med NPF får det stöd de behöver?

.....
Nadja Awad (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann